

Etikett és Protokoll

tisztelet, praktikum, elegancia

PPKE JÁK

Tahyné Dr.
Kovács Ágnes

A protokoll fogalma

- Csak a diplomáciában érvényes?
- A fogalom jelentheti:
 - A hivatalos érintkezésekre, különösen a hivatalos rendezvényekre, meghívásokra, megbeszélésekre vonatkozó íratlan szabályok és érvényben lévő szokások összességét
 - Nemzetközi tárgyalásokról felvett jegyzőkönyvet
 - Ama szabályok összességét, amelyek megszabják az államfő, a kormányfő, az állami, közjogi méltóságok és a diplomáciai képviselők egymással való hivatalos érintkezésének módját

A protokoll céljai

- Zökkenőmentes út, udvarias magatartás biztosítása a hivatalos kapcsolatokban
- Simává, gyorsá, egyszerűvé tenni az államközi kapcsolatokat közvetítő személyek egymás közti szóbeli és írásbeli érintkezését

Tisztelet
Praktikum
Elegancia

A protokoll szintjei

- **Diplomáciai protokoll**

Szuverén, egyenrangú országok egymás közti diplomáciai aktusainak, az államokat képviselő személyek hivatalos kapcsolatainak szabályozása. Írott, szigorúan veendő szabályok szertartások rendjére!!

Protokoll a közigazgatásban, felsőoktatásban, nagyvállalatoknál, polgármesteri hivataloknál

Közigazgatási hatóság

- Államigazgatási szervek (minisztériumok, országos hatáskörű szervek, területi államigazgatási szervek)
- Helyi önkormányzati szervek (képviselő-testület, megyei közgyűlés, bizottság, stb.)
- Polgármester, közgyűlés elnöke, stb.
- Jegyző, főjegyző, polgármesteri hiv. ügyintézője, stb.
- Törvény v. kormányrendelet által feljogosított nem közigazgatási szervezet, személy, köztestület

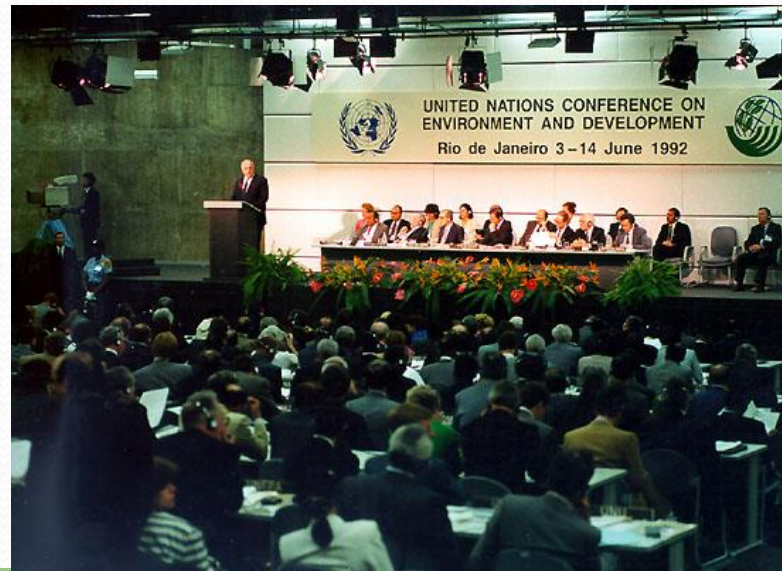

Egyházi protokoll

Nemzetközi gazdasági protokoll

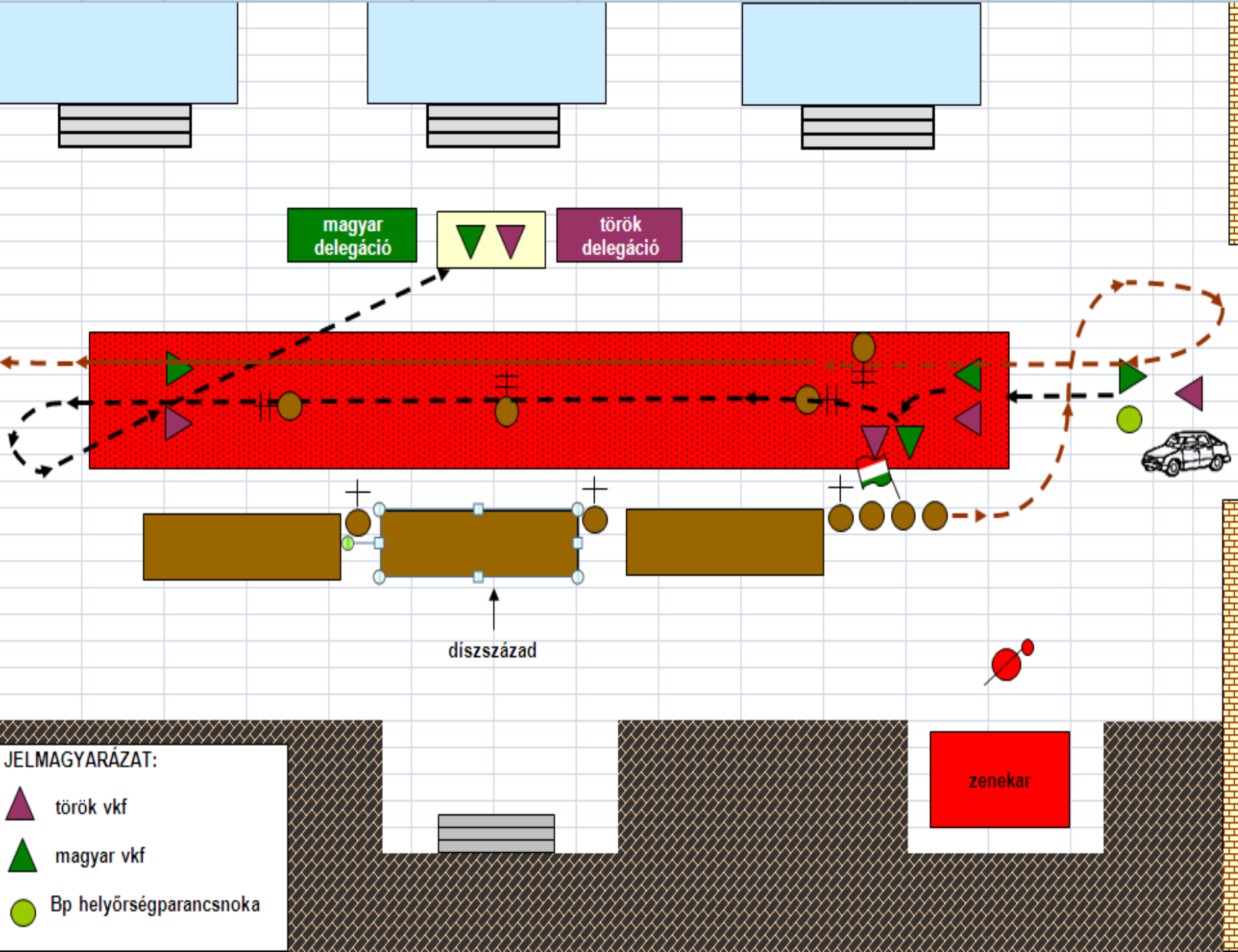

Katonai protokoll

Katonai protokoll

- **Magyarország fegyveres ereje a Magyar Honvédség**, alapvető feladata Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatok ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése.
- A Honvédség feladatait polgári irányítás alatt, függelmi rendben, szigorú alá-fölérendeltségben, szolgálati és szakmai előjárói rendszerben, a szolgálati út elsődlegessége mellett – a Hvt. szerinti megkülönböztetéssel – fegyverhasználati joggal vagy anélkül látja el.

- A Honvédség személyi állománya békében:

- honvédekből,

- kormánytisztviselőkből,

- közalkalmazottakból és

- munkavállalókból áll.

- A személyi állomány tagjai –jogviszonyuk függvényében –különböző foglalkoztatási jogszabályok hatálya alá tartoznak, s ezzel összhangban jogaik, kötelezettségeik kisebb-nagyobb mértékben eltérnek egymástól.

- Honvédnek minősül–rendfokozatára tekintet nélkül:
- - a Honvédség *tényleges állományú* tagja,
- - azaz-a *hivatásos katona*, aki élethivatásként, határozatlan időre vállalja a katonai szolgálatot,
- - a *szerződéses katona*, aki határozott időre szerződésben vállalja a katonai szolgálatot,
- - az *önkéntes műveleti tartalékos*, aki határozott időre
- - és az *önkéntes védelmi tartalékos* katona, aki határozatlan időre szerződésben önként vállalja a katonai szolgálatot.

Közszolgálati jogviszony (Hjtv. vonatkozik rá, Mt és Ptk nem.)Azon felül: eskü és élete feláldozásának kockázatát is vállalja. Szolgálati érdek az egyéni érdek előtt!

A MH állománycsoportjai és rendfokozataik TÁBORNOKOK:

vezérezredes

altábornagy

vezérőrnagy

dandártábornok

FŐTISZT:

TISZT:

ezredes

alezredes

őrnagy

százados

főhadnagy

hadnagy

ZÁSZLÓS:

ALTISZT:

főtörzszászlós

törzszászlós

zászlós

főtörzsőrmester

törzsőrmester

őrmester

TISZTES:

KÖZKATONA:

szakaszvezető

tizedes

őrvezető

honvéd

- A rendfokozat egyébként megjelenhet: tépőzáras rendfokozatjelzés (gyakorló-egyenruhán, karon vagy mellrészen viselésre), vállszalagra varrott jelzés (tiszteseknél), paroli, sapkajelzés, kar-rendfokozati-jelzés (posztóköpenyen).
- Magyarországon a fegyveres erők és testületek – honvédség, rendőrség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, büntetés-végrehajtás és a katasztrófavédelem hivatásos tagjainak *rendfokozata formailag megegyezik egymással.*

Eltérések:

Csak a rendfokozatok megjelenésében, a váll-lap és a paroli alaplap színében van: a paroli színe a honvédségen belül a fegyvernemtől függ, például vörös a tűzereké; kék a Rendőrségé, a megszünt Határőrségé zöld, lila a BVOP-é volt, vörös a katasztrófavédelemé.

Továbbá eltérés van a katonai rendfokozatokat kiegészítő jelzésrendszerekben is, a honvédség rendfokozati jelzéseinek alakja (pl. galléron hordott) eltérhet a többi fegyveres szervnél használttól.

A rendőrség hímzett váll-lapjain és tépőzáras jelzésein – sematikusan – a testület címere is szerepel. A köztársasági őrezred rangjelzése piros alapvásznonra készül, szintén tartalmaz testületjelzést, ami a Parlament sziluettje.

Tiszthelyettesek:

őrmester

törzsőrmester

főtörzsőrmester

Zászlósok:

zászlós

törzszászlós

főtörzszászlós

Tisztek:

hadnagy

főhadnagy

százados

Főtisztek:

őrnagy

alezredes

ezredes

Tábornokok:

dandártábornok

vezérőrnagy

altábornagy

vezérezredes

Hagyományosan katonai rendfokozat, nem volt kiosztva.
2013. 07. 03-tól Pintér Sándor belügyminiszter viseli.

Katasztrófavédelem

- A magyar Tűzoltóság **2012. április 1-jével integrálódott a Katasztrófavédelem szervezetébe.** A hivatásos állományának rendfokozati rendszere a tiszthelyettesi rendfokozatokkal kezdődik. Tisztes rendfokozatok már itt sincsenek, hasonlóan a rendőrséghez.
- A rendfokozatok beosztáshoz kötöttek, minden beosztásnak van rendfokozati maximuma. A katasztrófavédelemnél a tiszthelyettesi állománykategóriába tartoznak a beosztott tűzoltók és gépkocsivezetők.
- A különleges szerkezelői, szerparancsnoki, műveletirányító referensi (és még sok egyéb beosztást) látnak el a zászlósok. Tiszti beosztások: szolgálatparancsnok, rajparancsnok, előadók, osztályvezetők, tűzoltóparancsnok és parancsnok-helyettes, felügyelők, műveletirányító főelőadók, főügyeletesek, és még sok egyéb más.
- A rendfokozatok megegyeznek a Rendőrség rendfokozataival azzal az eltéréssel, hogy a rendfokozati jelzés alapszíne vörös, amelyet arany vagy ezüst szegély övez, és tartalmazza a **Katasztrófavédelem** címerét is. Rövidítéseik szintén megegyeznek a katonai és rendőri rendfokozatok rövidítéseivel, csak itt a tű. (mint tűzoltó) rövidítést írják elé. (például *tűzoltó őrmester* = *tű. őrm.*).

Kitüntetések

- Adományozásukat általában az államfő gyakorolja
- Magának senki sem kérheti
- Külföldi kitüntetés viselését saját államfő engedélyezi (ha engedélyköteles).
-
- Jellegük szerint lehetnek
 - - érdemrendek, érdemkeresztek, érdemérmek
- Fokozatuk szerint lehetnek
 - - érdemrend: első, második, stb. osztály
 - - érdemkereszt, érdemérem: arany, ezüst, bronz fokozat
- Az érdemrendek fokozatait szokták kereszteknek is nevezni:
 - I. fokozat = nagykereszt
 - II. fokozat = középkereszt/parancsnoki kereszt csillaggal
 - III. fokozat = középkereszt/parancsnoki kereszt
 - IV. fokozat = tisztikereszt
 - V. fokozat = kiskereszt/lovagkereszt
- A nagykereszt kiegészíthető pl. babérággal, gyémántokkal, láncsal.

Viselés szabályai:

A szabályok be nem tartását a törvény bünteti!

- Csak ünnepélyes öltözetben (frakk, díszegyenruha), meghatározott számban
- Napközbeni öltözeten (zsakett) kicsinyített
- Különleges alkalmakkor sötét ruhán is (pl. veterán-találkozó, koszorúzás)
- Kölcsönös adományozás pl. államfői látogatásoknál
- Magyar állampolgár engedély nélkül elfogadhat és viselhet külföldi kitüntetést
- Sok államban a kitüntetés nemesi ranggal is jár

Lobogó használata:

- A nemzeti zászló (1995. évi LXXXIII. és a 2011. évi CCII. törvény), és az EU-zászló használata (2004. évi XXIX. Törvény és a 308/2004 sz. Korm. rendelet)
- Zászlósorrend – általában a nemzeti van a fő helyen
- zárt helyen (tárgyalási ültetési sorrend)
- oszlopokon, árbocon (pl. ENSZ)folyosó-szerűen
- Felségjelvények: a Szent Korona + a királyi jogar, a koronázási palást, az országalma és a koronázási kard.

Rangsorolás

- A rangsorolás általában pontosan szabályozott, nem jellemezheti a rögtönzés. Tulajdonképpen **előjog**: annak a joga, hogy egy személyiség vagy testület megelőzze a másikat.
- A hivatásos személyek rangsorolását **szolgálati beosztásuk** alapján kell elvégezni. Azonos beosztások esetén a magasabb rendfokozatú személy előzi meg az alacsonyabb rendfokozatút.
- Azonos beosztások és rendfokozatok esetén a rendfokozatban, illetve a beosztásban eltöltött **idő** a mérvadó.
- Egyes esetekben az alacsonyabb rendfokozatú személyeknek magasabb a szolgálati beosztásuk, mint a magasabb rendfokozatúé. Ilyenkor célszerű őket egymástól távol ültetni, hogy ne legyen összehasonlítási lehetőség.

Rangegyezés esetén a következő elvek érvényesülnek:

- az azonos funkciót régebb óta betöltő személy rangsorol előbb
- a polgári személy – azonos rang, beosztás esetén megelőzi a katonai személyt
- külföldiek esetében – az előzékenységet figyelembe véve - rangegyezés esetén övék az elsőség
- nemzetközi eseményeken a külügyminiszter megelőzi a kormánytagokat.

Polgári és katonai szintek viszonylata

POLGÁRI	KATONAI
Miniszter	Magyar Honvédség Parancsnoka Katonai Főügyész
Parlamenti államtitkár	Honvéd Vezérkari Főnök
Közigazgatási államtitkár	Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Vezetője
Helyettes államtitkár	Honvéd Vezérkar Főnök Helyettese Katonai nemzetbiztonsági Szolgálat Vezetői
Főosztályvezető	Csoportfőnökök

- A szóbeli és írásbeli megszólításnál a korábban leírtak érvényesülnek, annyi eltéréssel, **hogy amennyiben a megszólított katonai rendfokozattal rendelkezik, ez megelőzi más titulusait.** Általában. Ez alól is kivétel, ha éppen az adott titulusa kapcsán tölt be szerepet az adott szituációban.
- Ha a megszólított katonai rendfokozattal is rendelkezik, elsődlegesen meg kell vizsgálni, hogy összesen milyen titulusai és fokozatai vannak. Aztán azt kell megnézni, milyen minőségben szerepel.
- Összességében a rendfokozat az, ami meghatározó, hiszen erre a legbüszkébb, ez a maradandó érdem.
- Kétség esetén irányt mutat a következő jogszabály: **65/2011. (XII. 30.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó egyes fegyveres szerveknél rendszeresített hivatásos beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről.**

Érdekesség: 😊

A katonákat, így a katonai attasékat is rangjukon kell szólítani. A francia ezt birtokos névmással köti egybe (Mon Général, Mon Colonel, Mon Commandant), de ezt csak férfiak használják, nők elhagyják a birtokos névmást.

A tábornagyot (marsall) azonban urazzák: „Monsieur le Maréchal”.

Míg a szárazföldi és légierő tisztjeinél a francia a birtokos névmást használja, a tengerésztiszteknél ezt elhagyja és csak rangjukat mondja: „Amiral, Commandant, Capitaine”

KONFERENCIA

index

KONFERENCIA

- A meghívás előfeltétele mindenféle társasági összejövetelen vagy hivatalos társadalmi alkalmakon való részvételnek.
- A meghívás történhet:
 - a./ szóban (személyesen vagy telefonon)
 - b./ írásban (levélben vagy meghívóval)
- **A protokollban a szóbeli meghívást írásbeli meghívásnak illik követnie!**
- A *meghívó* a hivatalos, protokolláris meghívás széles körben használt, általánosan elfogadott eszköze. A „lehetőség” kifejezése által vált státusszimbólummá egy-egy meghívás. A meghívás a diplomáciában kizárólag politikai döntés.

Kézfogás

- általánosan elterjedt udvariassági forma
- egyszerű, rövid, határozott mozdulat
- kézfogás közben a felek egymás szemébe néznek
- Ki kinek nyújt kezet?
 - a nő a férfinak
 - a magasabb rangú az alacsonyabb rangúnak
 - az idősebb a fiatalabbnak
 - Egyházi személy a civilnek

Kézfogás

- férfi férfival, nő nővel utcán kesztyűben is foghat kezét
- nő foghat kezét férfival kesztyűs kézzel is, a férfi ilyenkor is lehetőleg húzza le a kesztyűjét
- ha nő alkalmi ruhájának része a kesztyű, semmiképp ne húzza le üdvözléseknél!
- kézfogásnál az ülő férfiak mindig felállnak, nők ülve maradnak, kivéve a nagy rang- vagy korkülönbséget

Kézfogás - kéznyújtás

- szabályai ellentétesek a köszönéssel:
 - aki előre köszön annak meg kell várnia, amíg a másik kezét nyújt!
 - sohasem nyújt kezét az, akit bemutatnak
- A nyújtott kéz el nem fogadása SÉRTÉS

Kézcsók

- egyik legkedvesebb, megkülönböztetően udvarias forma
- jelkép: a női nem megkülönböztetett tiszteletének jele
- nem igazi csók, hanem arccal a kéz fölé hajlás anélkül, hogy a férfi szája a nő kezét érintené → HANGTALAN!!
- senki számára nem lehet kötelező!
- technikája:
 - a nő félmagasra emeli kezét
 - a férfi mintegy 45 fokos, mélynek számító meghajlással hajol rá
- a nő kezének magasabbra emelése a kézcsók kierőszakolását jelenti
- túlzott meghajlás a férfi részéről megalázkodást jelent

Bemutakozás

- kezdete minden ismeretségnek
- Mikor kell bemutatkozni?
 - első találkozáskor
 - hosszabb idő utáni ismételt találkozáskor, ha érezhető partnerünk bizonytalansága
- menete:
 - az ismeretkötést kezdeményező mondja előbb és jól érthetően a nevét
- ezt követi annak neve, akinek bemutatkoztunk

Bemutakozás

- egyszerre történő bemutatkozás: egyik érintett sem érti a másik nevét
- bemutatkozáskor nem udvariatlan rákérdezni a névre, ha nem értettük → udvarias forma!! Pl. „Bocsásson meg, nem értettem egészen tisztán!”

Vagy „Szabad a nevét még egyszer?” „Szabad megkérdeznem, hogy szólíthatom?”...stb.

- Gabbana...😊

Bemutakozás

- Mikor kell – nem kell bemutatkozni?
 - ha technikai okokból kerülünk kapcsolatba másokkal akkor nem kell (felszolgáló – vendég, vásárló - eladó)
 - telefonközpontos nem mutatkozik be, csak munkahelyét nevezi meg
 - Titkárnő, asszisztens, adminisztrátor telefonban:pl
-„Deák Ferenc Továbbképző Intézet Karrier Irodája, XY vagyok, tessék!”
„Deák Ferenc Továbbképző Intézet Karrier Irodája, XY vagyok, miben segíthetek?”
 - „VZ vagyok ...ilyen és ilyen ügyben.”
 - „Jó napot kívánok/Üdvözlöm ZV professzor úr!...”
 - Hallható mosoly ☺
 - utazás – vasúti kocsiban, repülőn nem mutatkozunk be (de köszönni kell!!!)

Hivatalos és magánéleti bemutatkozás

- magánéleti bemutatkozás mellőzheti:
 - címek, rangok, foglalkozás közlését
- hivatalos bemutatkozás:
 - név + munkahely, beosztás / munkakör közlése
 - névjegy azonnali átnyújtása

Bemutatás

- Kit kinek mutatok be? Alapszabály:
 - az alacsonyabb rangút a magasabb rangúnak
 - a férfit a nőnek
 - a fiatalabbat az idősebbnek
 - később érkezőt a jelenlévőknek
- bizonytalanság esetén: jobb a kort venni tekintetbe, mint a rangot
- Hivatalos kapcsolatban a keresztnévvel való bemutatás (bemutatkozás) indokolatlan bizalmasság
- Jó bemutatás:
Rövid, célszerű
Valamilyen beszélgetési téma adása a bemutatottaknak

Az ajándékozás fajtái

- Állami ajándék
- Lekötelező ajándék
- Figyelmességi ajándék

Állami ajándék

- Általában nagy értékű
- Nem személyre szóló
- Előre tisztázandó:
 - Óhajtanak-e kölcsönösen ajándékot cserélni
 - Milyen értékben
 - Mikor kívánják átadni (nyitó- vagy búcsúmegbeszélésen)

Lekötelező ajándék

- Jelentős értékű
- Vagyoni gyarapodást eredményezhet
- A megvesztegetés eszköze lehet
- Elfogadása tilos, adása nagy kockázattal jár

Figyelemmességi ajándék

- Értéke csekély
- Utal a hivatali kapcsolat kellemes voltára
- Emlékeztet az ajándékozóra és az általa képviselt országra, intézményre
 - Magyarországot bemutató könyvek, albumok
 - Művészeti reprodukciók
 - Hagyományos (díszdobozba csomagolt) magyar italok
 - Népművészeti tárgyak
 - Herendi vagy Zsolnai porcelántárgyak

Ajándékként nem adható tárgyak

Protokolláris ajándékként nem adható:

- Pénz
- Értékpapír
- Élelmiszer
- Ruházat
- Giccs
- A magyar vámszabályok által kiviteli tilalom alá eső, ill. a partner országában beviteli tilalom alatt álló cikkek

Virág

- Cserepes virágot csak magán- (családi) kapcsolatokban (gyűjtő)
- Csokor: páratlan számú 10 szálig
- Színek és jelentések!
- Külföldi hölgy vendég érkezésekor
- Vigyük vagy küldjük? Vendéglátó otthonába tett látogatás esetén
- Virág átadása

- A Konferenciára érkező vendégeket fogadni illik - személyesen fogadni, külön bekísérni.
- a szervezők felosztják egymás között, hogy ki kit fog személyesen fogadni, kísérni.
- Lehetőleg anyanyelvén köszöntsük, de mindenképpen olyan nyelvet, amit ismer és beszél.
- A terembe lépés előtt regisztrálnak a résztvevők, a névjegykártyáknak kis tartót helyezünk ki. A konferencia résztvevői a díszvendégek bevonulása előtt elfoglalják helyüket, majd a díszvendégek bevonulását állva fogadják.

- A megnyitó előtt a házigazda köszönti a megjelenteket és örömét fejezi ki, mind a díszvendégek mind a hallgatóság irányába, hogy jelenlétükkel megtisztelték az eseményt.
- Ha több magasabb rangú személyt kell üdvözölni, átvezető szövegeket mondunk. Például:
- Nagy tisztelettel köszöntöm...Külön megtiszteltetés, hogy meghívásunkat elfogadta...Mélyen tisztelt...Körünkben köszönthetjük...stb. Kevésbé ismert személy bemuattásakor kezdhetjük úgy, hogy ez és ez az intézmény képviselőjében tisztelettel köszöntöm xy-t. Ez azért is célszerű, mert xy ismertsége nő, és nagytiszteletű intézményének nevével ráadásul, amire valószínűleg büszke.

- A bemutatások és köszöntések végén érdemes egy utolsó mondattal köszönteni minden kedves megjelentet, aki részvételükkel az adott eseményt megtisztelték.
- Mindig jól jön, ha a konferálás előre írásban rögzítve van. Improvizálni nem nehéz, azonban improvizálva hibázni még könnyebb. Egy-egy felszólalás közti szünetben megköszönjük a hallottakat és felkérjük a következő felszólalót. Ilyenkor, hangsúlyozottan nem hosszan, csupán egy mondat erejéig utalhatunk előre vagy vissza, mintegy átvezetve a konferencia témái közti előadásokat. Ekkor idézhetünk is a felszólalótól vagy mástól. Ismétlem: igen röviden.

- A konferencia zárása a köszönetnyilvánítás és általában az állófogadásra való invitálás. Ilyenkor sor kerülhet egy nagyon rövid összefoglalóra a hallottakról, illetve a konferáló felhívhatja a figyelmet arra, hogy az előadások és a konferencia anyaga hol és miként lesz várhatóan elérhető.

- A zárásnak van egy tartalmi, szakmai vetülete és van egy technikai oldala.

A technikai feladatokat a **számlák ellenőrzése, igazolása, nyilvántartások átnézése** jelenti.

A tartalmi részben a tárgyalási **jelentések, cikkek, Power Point prezentációk** összegyűjtése, szükség esetén **kötetbe** rendezése, külön **web** oldalt nyitnak, vagy egy már meglévő web lapon vendéghelyet kap.

Része a záró aktusnak egy udvariassági zárás, **köszönőlevél küldése** (esetleg már a konferencia kötetével együtt), alkalmasint egy újabb meghívás keretében.

Happiness
is a
Full Time
Job

